

بیست و دومین جشنواره بین‌المللی فرهنگی هنری امام رضا (ع)

گزارش ارزیابی عملکرد و تحلیل اجرایی جشنواره

الف: شناسنامه جشنواره:

نام طرح: نوزدهمین جشنواره بین‌المللی شعر ترکی آذری رضوی

نام استان: آذربایجان غربی

دبیر جشنواره: علیرضا نوروزی

تاریخ انتشار فراخوان: ۱۴۰۴/۸/۶

تاریخ دریافت آثار: ۱۴۰۴/۸/۱۵

تاریخ برگزاری مراسم اختتامیه: ۱۴۰۵/۳/۱۱

نام ارزیاب (تهیه‌کننده گزارش): احد هوشمند قره باغ

تاریخ تهیه گزارش: ۱۴۰۵/۰۴/۲۳

ب: گزارش عملکرد (تحلیل محتوایی)

۱ - تحلیل کمی

لطفاً در این بخش تاریخ انتشار فراخوان، روش‌های انجام فراخوان، گستره جغرافیایی انتشار فراخوان، لینک اخبار مرتبط با فراخوان و سایر اطلاع‌رسانی‌ها، پوستر و سایر طراحی‌های انجام شده، حجم آثار دریافتی، مقایسه تعداد آثار با دوره‌های پیشین و تبیین دلایل تغییرات و ... به صورت مفصل قید شود.

۱. تاریخ انتشار فراخوان

- زمان انتشار: فراخوان نوزدهمین دوره جشنواره در آبان‌ماه ۱۴۰۴ رسماً منتشر گردید.
- زمان دریافت آثار: شاعران و علاقه‌مندان تا ۱۵ اسفندماه ۱۴۰۴ فرصت داشتند تا آثار خود را به دبیرخانه ارسال نمایند.
- رونمایی رسمی: پوستر فراخوان جشنواره در تاریخ ۶ آبان ۱۴۰۴ در جلسه شورای فرهنگ عمومی استان آذربایجان غربی با حضور نماینده ولی‌فقیه و امام‌جمعه ارومیه و سایر مقامات ارشد استانی رونمایی شد.

۲. روش‌های انجام فراخوان و اطلاع‌رسانی

دبیرخانه جشنواره شبکه گسترده‌ای از ابزارها و روش‌های اداری و دیجیتال را برای توزیع فراخوان به کار گرفت:

- **مکاتبات گسترده اداری و سازمانی:** ارسال فراخوان به مدیران کل فرهنگ و ارشاد اسلامی سراسر کشور، دفتر هماهنگی امور استان‌ها، مرکز عالی قرآن و عترت، بنیاد بین‌المللی امام رضا (ع)، فرمانداری‌ها و ادارات شهرستان‌های آذربایجان غربی، انجمن‌های ادبی شاخص و کانون مداحان.
- **تبلیغات چندرسانه‌ای و تلویزیونی:** طراحی و تولید تیزر فراخوان به زبان‌های مختلف و ارسال لوح فشرده آن به صدا و سیمای مرکز آذربایجان غربی جهت پخش در بخش‌های مختلف شبکه استانی.
- **ارتباطات مستقیم و دیجیتال:** ارسال پیامک انبوه به بانک اطلاعاتی شاعران دوره‌های گذشته و ثبت مستقیم آثار از طریق سامانه الکترونیکی «شمس توس»
- **تیم تخصصی خبری:** راه‌اندازی تیم خبری مجزا، برگزاری نشست‌های خبری با نشریات محلی و توجیه خبرنگاران برای پوشش رسانه‌ای گسترده.
- **تبلیغات هدفمند نسل جوان:** دیدار با مسئولین آموزش و پرورش، دانشگاه‌ها و آستان قدس رضوی جهت تبلیغ جشنواره در میان نوجوانان و جوانان.

۳- گستره جغرافیایی انتشار فراخوان

انتشار فراخوان در دو سطح ملی و بین‌المللی با تمرکز بر مناطق ترک‌زبان صورت گرفت:

- **بخش داخلی (ملی):** تمرکز اصلی تبلیغات بر استان‌های آذربایجان غربی، آذربایجان شرقی، اردبیل، زنجان، قزوین، البرز و تهران بود. همچنین با ادارات کل ارشاد این استان‌ها جهت جلب مشارکت بیشتر شاعران مکاتبه شد.
- **بخش بین‌المللی (منطقه‌ای):** پوستر و تیزرهای فراخوان در فضای مجازی کشورهای هدف منتشر گردید. مکاتباتی با نمایندگی وزارت امور خارجه در آذربایجان غربی جهت رایزنی فرهنگی انجام شد و ارتباط مستقیم با شاعرانی از کشورهای آلمان، روسیه، هندوستان، قزاقستان، ترکیه، جمهوری آذربایجان، عراق و نخجوان برقرار گردید.

۲- تحلیل کیفی

۱- ۲- آثار

- تعداد آثار دریافتی: ۲۷۹ اثر (۲۶۸ اثر داخلی و ۱۱ اثر خارجی)

- توزیع استانی آثار واصله:

آذربایجان غربی - اردبیل - آذربایجان شرقی - زنجان - خراسان رضوی - چهارمحال و بختیاری - تهران - قزوین - همدان - اصفهان - البرز - اهواز

- کمیت آثار دریافتی در مقایسه با دوره‌های قبل:

آثار دریافتی نوزدهمین دوره جشنواره به تعداد ۲۷۹ اثر - هیجدهمین دوره ۳۲۲ اثر - هفدهمین دوره ۳۲۷ اثر و شانزدهمین دوره ۲۹۵ اثر

بر اساس گزارش‌های کارشناسی و ارزیابی‌های تخصصی صورت‌گرفته در نوزدهمین جشنواره بین‌المللی شعر ترکی آذری رضوی، تحلیل ابعاد مختلف صرفاً با تمرکز بر آثار دریافتی به شرح زیر تدوین می‌گردد:

کیفیت آثار دریافتی در مقایسه با دوره‌های قبل :

- **ارتقای سطح کیفی محتوا:** علیرغم کاهش چشمگیر کمی در تعداد آثار واصله، کیفیت محتوایی شعرها و سطح تخصصی شرکت‌کنندگان نسبت به سنوات قبل بسیار مطلوب‌تر و قوی‌تر ارزیابی شده است.
- **رقابت فشرده و نزدیک:** بر اساس سنجش‌های داوری جدید، نمرات کسب‌شده توسط شاعران بسیار به یکدیگر نزدیک بود؛ این نزدیکی سطح کیفی، داوران را در انتخاب نهایی نفرات برگزیده با چالش جدید و سختی مواجه کرد.
- **رشد شعر رضوی در میان جوانان:** طبق بیانیه هیئت داوران، اشعار رسیده حکایت از رشد ارزشمند، خلاقانه و پویای شعر رضوی به‌ویژه در میان نسل جوان و علاقه‌مند دارد.

مهم‌ترین چالش‌های موجود (مرتبط با آثار)

- **ریزش و افت کمی آثار واصله:** آمار کل آثار در مقایسه با سال گذشته با افت قابل توجهی مواجه شد؛ به‌طوری‌که بخش خارجی با ۹۰ درصد کاهش مشارکت در ثبت آثار همراه بود.
- **موانع ارسال آثار در بخش بین‌الملل:** ناپایداری شبکه اینترنت و محدودیت دسترسی به پلتفرم‌های ارتباطی بین‌المللی (مانند واتس‌آپ)، فرآیند تحویل و ارسال آثار توسط شاعران خارجی را با بن‌بست مواجه کرد.
- **تأثیر منفی مسائل ساختاری بر انگیزه خلق اثر:** حذف مشوق‌های اصلی مانند بودجه چاپ کتاب آثار (به دلایل مالی)، عملاً یکی از جذابیت‌های کلیدی برای ترغیب شاعران به ارسال آثارشان را از بین برد.

مهم‌ترین نقاط ضعف و قوت (مرتبط با آثار)

نقاط قوت آثار:

- **تنوع ساختاری و قالب‌های شعری:** اشعار ارسالی در قالب‌های گوناگون و متنوع زبان ترکی آذری سروده شده بودند.
- **برخورداري از مؤلفه‌های پویای ادبی:** آثار راه‌یافته به مرحله نهایی از حیث موسیقی شعر، عمق محتوا، مضمون، استواری بیان، ترکیبات تازه، اندیشه و تصاویر بکر، نمرات بالایی را از داوران دریافت کردند.
- **تنوع جغرافیایی در توزیع آثار:** در بخش داخلی، تمرکز و تنوع بالایی در واصل شدن آثار از استان‌های آذربایجان غربی، آذربایجان شرقی، اردبیل، زنجان، قزوین، البرز و تهران به ثبت رسید.

نقاط ضعف آثار:

- کاهش شدید حجم آثار بخش بین‌الملل: کل آثار دریافتی از بخش بین‌الملل تنها به ۱۱ اثر محدود شد که یک ضعف بزرگ برای محتوای فرامرزی جشنواره محسوب می‌شود.
- عدم بهره‌گیری کامل از ظرفیت کارگاه‌ها برای خلق اثر: با وجود برگزاری کارگاه‌های آموزشی شهرستانی، خروجی مستقیم این نشست‌ها در خلق و جذب آثار جدید کم و ناچیز ارزیابی شد.

سایر توضیحات ضروری این بخش

- مکانیزم ارزیابی آثار: داوری آثار در دو مرحله انجام شد که مرحله نهایی شامل ترکیب داوری تخصصی (۸۰ امتیاز) و داوری شرکت‌کنندگان (۲۰ امتیاز) بود.
- حفظ عدالت و داوری پنهان: تمامی اشعار واصله به دبیرخانه جهت ارزیابی هیئت داوران کدبندی شدند؛ داوران به هیچ عنوان به نام شاعران دسترسی نداشتند و ملاک انتخاب، صرفاً قوت قلم و کیفیت خود اشعار بود.
- تقدیر از اثر مردمی: در فرآیند داوری این دوره، مقرر گردید علاوه بر رتبه‌های برتر ملی و بین‌المللی، یک اثر نیز که توسط عموم مخاطبان بیشترین امتیاز را کسب کرده باشد، تحت عنوان «اثر مردمی» مورد تجلیل قرار گیرد.

۲ - ۲ - ساختار و صلاحیت هیئت داوران

– اسامی داوران (با قید مدرک تحصیلی، تخصص، سابقه داوری بین‌المللی / ملی / استانی و منطقه‌ای)

ردیف	نام و نام خانوادگی	مدرک تحصیلی	تخصص	سابقه داوری
۱	علی محمد بیانی	لیسانس زبان و ادبیات فارسی فوق لیسانس تاریخ ادیان و عرفان	تدریس ادبیات در دانشگاه‌های زنجان تدریس ادبیات ترکی در انجمن‌های ادبی زنجان دبیر جشنواره‌های فرهنگی هنری جوانان هلال احمر کشور صاحب امتیاز و مدیرمسئول ماهنامه و فصلنامه «بایرام»	داور ۹ دوره جشنواره شعر و داستان اشراق زنجان
۲	کاظم نظری بقا	فوق لیسانس زبان و ادبیات فارسی	انتشار ۲۱ کتاب شعر فارسی و ۱۳ کتاب شعر ترکی تدریس ادبیات در دانشگاه‌های اردبیل دبیر جشنواره‌های شعر دفاع مقدس و داستان اردبیل مسئول کارگاه شعر حوزه هنری استان اردبیل عضو مؤسس انجمن شعر و ادب استان اردبیل دبیر بخش شعر ترکی سایت تخصصی «شعرانه»	داور ۱۱ جشنواره استانی، سراسری و بین‌المللی

۳	مختار صدر محمدی	مسئول واحد ادبیات حوزه هنری آذربایجان شرقی عضو هیئت برگزاری جشنواره‌های بین‌المللی شهریار، صراف تبریزی و فضولی دبیر جشنواره اسلامچیلار کارشناس فرهنگی صدا و سیما و مسئول صفحات ترکی و فرهنگی نشریات آذر پیام و آذربایجان مدیر مجموعه فرهنگی تاریخی مقبرةالشعرا مدرس تاریخ ادبیات ایران و آذربایجان نویسنده کتاب‌های «یادگار سبز» و «گونش دن پای» عضو شورای شعر و موسیقی استان آذربایجان شرقی	داور جشنواره شعر دفاع مقدس استان و شمالغرب کشور داور جشنواره شعر فجر استان داور جشنواره شعر عاشورایی دانشگاه پیام نور استان داور جشنواره شعر و بزرگداشت استاد عابد تبریزی
---	-----------------	---	--

– صلاحیت تخصصی و اخلاق حرفه‌ای داوران (با ذکر توضیحات و دلایل)

۱. آقای علی‌محمد بیانی

صلاحیت تخصصی (علمی و دانشگاهی)

- پشتیبان دانشگاهی دووجهی: ایشان با داشتن لیسانس زبان و ادبیات فارسی و فوق لیسانس تاریخ ادیان و عرفان، از معدود تحلیل‌گرانی است که می‌تواند آثار ادبی را علاوه بر فرم زبانی، از منظر محتوای عرفانی، نمادشناسی دینی و اسطوره‌ای نیز کالبدشکافی کند.
- مرجعیت علمی در منطقه: سال‌ها تدریس ادبیات فارسی در دانشگاه‌های زنجان و تدریس ادبیات ترکی در انجمن‌های ادبی، نشان‌دهنده تسلط علمی بالا و توانایی ایشان در انتقال مفاهیم پایه‌ای و پیشرفته ادبی به نسل جدید است.

صلاحیت حرفه‌ای (اجرایی و داوری)

- ثبات و استمرار در داوری: داوری ۹ دوره جشنواره شعر و داستان اشراق زنجان، نشان‌دهنده اعتماد عمیق و مستمر جامعه ادبی استان به متر و معیارهای سنجش ایشان است.
- آگاهی از نبض رسانه‌ای و مخاطب: به عنوان صاحب امتیاز و مدیرمسئول ماهنامه و فصلنامه فرهنگی-اجتماعی «بایرام»، ایشان اشراف کاملی بر جریان‌های نوین ادبی، نقد مطبوعاتی و سلیقه فرهنگی جامعه دارد.
- توانمندی در هدایت نسل جوان: دبیری جشنواره‌های فرهنگی هنری جوانان جمعیت هلال احمر سراسر کشور، گویای مهارت بالای ایشان در مدیریت پروژه‌های بزرگ ملی و تعامل حرفه‌ای با استعدادهای جوان است.

صلاحیت اخلاقی (فرهنگی و اجتماعی)

- تعهد به احیای هویت بومی و ملی: تلاش پیگیر برای انتشار نشریه «بایرام» در فضای فرهنگی استان، نشان‌دهنده دغدغه‌مندی اخلاقی در جهت حفظ زبان مادری و میراث ادبی منطقه است.
- امانت‌داری در هدایت جوانان: همکاری با نهادهای عام‌المنفعه مانند هلال احمر نشان‌دهنده رویکرد انسان‌دوستانه و اخلاق‌محور ایشان در فعالیت‌های اجتماعی و فرهنگی است.

۲. آقای کاظم نظری بقا

صلاحیت تخصصی (علمی و دانشگاهی)

- تلفیق علم و خلاقیت عملی: ایشان علاوه بر داشتن مدرک فوق لیسانس زبان و ادبیات فارسی (بعد نظری)، یک شاعر پرکار و خلاق (بعد عملی) است. انتشار ۲۱ کتاب شعر فارسی و ۱۳ کتاب شعر ترکی، ایشان را در جایگاه یک «استاد-شاعر» طراز اول قرار می‌دهد که ظرایف شعر را نه فقط از روی کتاب‌ها، بلکه با پوست و استخوان خود درک کرده است.
- پویایی آموزشی: تدریس ادبیات در دانشگاه‌های اردبیل به ایشان کمک کرده تا همواره با متون کلاسیک مأنوس بوده و دانش نظری خود را به‌روز نگه دارد.

صلاحیت حرفه‌ای (اجرایی و داوری)

- مرجعیت داوری در سطح ملی و بین‌المللی: داوری در ۱۱ جشنواره استانی، سراسری و بین‌المللی و کسب جوایز متعدد ادبی از شهرهای مختلف کشور (از رشت و لنگرود تا شیراز و لرستان)، نشان‌دهنده پذیرش صلاحیت حرفه‌ای ایشان در کل جغرافیای فرهنگی ایران است.
- پرورش استعدادهای ادبی: مسئولیت کارگاه شعر حوزه هنری اردبیل و عضویت مؤسس در انجمن شعر و ادب استان، از توانایی حرفه‌ای بالا در نقد کارگاهی، کشف استعدادها و هدایت اصولی شاعران نوپا حکایت دارد.
- اشراف بر فضای مجازی و مدرن: دبیری بخش شعر ترکی سایت تخصصی «شعرانه» نشان می‌دهد که ایشان با سازوکارهای جدید نشر و جریان‌های شعر معاصر در فضای مجازی کاملاً همگام است.

صلاحیت اخلاقی (فرهنگی و اجتماعی)

- بی‌طرفی و سعه‌صدر کارگاهی: مدیریت کارگاه‌های شعر مستلزم صبوری، نقد منصفانه و پرهیز از اعمال سلیقه شخصی است؛ حضور طولانی‌مدت ایشان در این جایگاه، گویای سعه‌صدر و اخلاق حرفه‌ای برجسته اوست.
- تعهد به ارزش‌های ملی و پایداری: دبیری جشنواره‌های شعر دفاع مقدس نشان‌دهنده التزام اخلاقی و ارادت ایشان به پاسداشت ارزش‌های حماسی و ملی میهن است.

۳. آقای مختار صدرمحمدی

صلاحیت تخصصی (علمی و دانشگاهی)

- تاریخ‌نگاری و پژوهش ادبی: تدریس تاریخ ادبیات ایران و آذربایجان و تالیف کتاب‌های ارزشمندی همچون «یادگار سبز» و «گونش دن پای»، نشان از دانش عمیق، رویکرد پژوهش‌محور و تسلط هم‌زمان ایشان بر سیر تاریخی ادبیات فارسی و ترکی دارد.
- اعتبار علمی در محافل بین‌المللی: عضویت در هیئت برگزاری بزرگداشت مفاخر بین‌المللی (نظیر حکیم فضولی، صراف تبریزی و استاد شهریار) نشان‌دهنده تخصص سطح بالای ایشان در حوزه ادبیات کلاسیک و تطبیقی است.

صلاحیت حرفه‌ای (اجرایی و داوری)

- تنوع و تکثر در داوری‌های تخصصی: کارنامه داوری ایشان بسیار متنوع است؛ از داوری جشنواره‌های شعر دفاع مقدس (استان و شمال غرب) و جشنواره فجر تا داوری جشنواره‌های دانشگاهی (پیام نور) و بزرگداشت‌های تخصصی (مانند استاد عابد تبریزی). این تنوع نشان می‌دهد ایشان توانایی سنجش آثار در قالب‌ها و مضامین گوناگون (حماسی، مذهبی، آیینی و آزاد) را دارد.
- مدیریت کلان فرهنگی: مسئولیت واحد ادبیات حوزه هنری استان، دبیری جشنواره‌های بزرگی مانند «اسلامچیلار» و مدیریت مجموعه تاریخی-فرهنگی «مقبره الشعرا» (یکی از مهم‌ترین قطب‌های ادبی کشور)، مهارت‌های بالای مدیریتی و دیدگاه کلان‌نگر ایشان را به اثبات می‌رساند.
- رسانه‌ای بودن: حضور به عنوان کارشناس در برنامه‌های صدا و سیما و مدیریت صفحات فرهنگی نشریاتی چون آذر پیام و آذربایجان، توانایی ارتباط مؤثر با مخاطب عام و خاص را نشان می‌دهد.

صلاحیت اخلاقی (فرهنگی و اجتماعی)

- پاسداری از مفاخر و میراث ادبی: مدیریت مقبره الشعرا و تلاش برای بزرگداشت مفاخر بزرگی همچون استاد عابد تبریزی و استاد شهریار، نشان‌دهنده احترام عمیق اخلاقی ایشان به پیشکسوتان و تلاش برای زنده نگه داشتن یاد بزرگان ادب است.
- مقبولیت و دوری از حاشیه‌ها: حضور هم‌زمان در چندین انجمن ادبی معتبر تبریز (شهریار، امین خسروشاه، عابد تبریزی و...) گویای اخلاق حسنه، روحیه تعاملی و مقبولیت بالای ایشان در میان طیف‌های مختلف شاعران و ادیبان است.

– اسامی برندگان (به تفکیک رتبه و رشته، استان و ...) در قالب جدول

ردیف	بخش	رتبه	نام و نام خانوادگی	کشور / استان (شهر)
۱	بین‌المللی	اول	جناب آقای نصرت عاصی آقا اوغلو	کشور عراق
۲	بین‌المللی	دوم	جناب آقای نجات شان اوغلو	کشور عراق
۳	بین‌المللی	سوم	جناب سید میرآقا داداش	کشور آذربایجان
۴	ملی	اول	آقای روزبه صمدی	استان اردبیل (شهر نیر)
۵	ملی	دوم	آقای یعقوب نیکزاد	استان اردبیل (مشگین‌شهر)
۶	ملی	سوم	آقای محمود تاروردی‌پور	استان آذربایجان غربی (شهر سلماس)
۷	ملی	چهارم	آقای بلال کمالی	استان آذربایجان شرقی (شهر تبریز)

۱ - ۳- وضعیت نظم و انسجام در هیئت اجرایی

بر اساس گزارش‌های ارزیابی و اسناد نوزدهمین جشنواره بین‌المللی شعر ترکی آذری رضوی، وضعیت نظم و انسجام در هیئت اجرایی به شرح زیر تبیین می‌شود:

- **عملکرد سیستماتیک و اداری قوی:** بدنه اجرایی اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان وظایف ساختاری و اداری خود را به خوبی و با رویکردی منظم و سیستماتیک انجام داده است.
- **برگزاری منظم جلسات سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی:** تشکیل منظم جلسات شورای سیاست‌گذاری (۶ جلسه با حضور مدیرکل) و صدور ابلاغ‌های رسمی برای اعضا، ساختار اداری و هماهنگی‌های داخلی جشنواره را به شکلی مطلوب تقویت کرد.
- **برنامه‌ریزی دقیق برای آیین پایانی:** هماهنگی میان اعضای دبیرخانه و پشتیبانی جهت برگزاری برنامه اختتامیه (به ویژه در جلسه برنامه‌ریزی مورخ ۲۰ اردیبهشت) و نشست‌های هم‌افزایی با کانون‌های خدمت رضوی در سطح استان دارای نظم و انسجام مناسبی ارزیابی شده است.
- **تبلیغات و هماهنگی بین‌دستگاهی منسجم:** هیئت اجرایی در ابعاد تبلیغاتی، اطلاع‌رسانی گسترده فراخوان به دستگاه‌های اجرایی، مکاتبات با استان‌های هم‌جوار و راه‌اندازی تیم تخصصی خبری با محوریت توجیه خبرنگاران، عملکردی هماهنگ و ساختارمند ارائه داده است.
- **شکاف میان بدنه اجرایی و ارتباطات محتوایی:** با وجود اینکه هماهنگی‌های اداری و اجرایی در بین اعضای دبیرخانه از نظم بالایی برخوردار بود، اما انسجام فرآیندها به دلیل ضعف دبیر علمی در شبکه‌سازی با شاعران و ایجاد انگیزه‌های معنوی و ارتباطی، با اختلال جدی مواجه گردید؛ به طوری که توفیقات بدنه اجرایی به دلیل عدم پیوند مناسب با بخش محتوایی و جامعه هدف (شاعران) به طور کامل به انجام نرسید.

۲- ۳- گزارش برگزاری مراسم اختتامیه (تاریخ برگزاری مراسم، محل برگزاری مراسم، مهمانان ویژه، استقبال مخاطبان، استقبال شرکت کنندگان و ...، همچنین تصاویری از مراسم اختتامیه)

نوزدهمین جشنواره بین‌المللی شعر ترکی آذری رضوی راس ساعت ۲۱/۳۰ روزهای شنبه ۹ خرداد، یکشنبه ۱۰ خرداد و مراسم اختتامیه در روز دوشنبه ۱۱ خرداد ۱۴۰۵ در میدان ولایت فقیه ارومیه برگزار شد

اولین و دومین روز جشنواره بین‌المللی شعر ترکی آذری رضوی در ارومیه با رویکرد تحکیم وحدت با هدف ترویج معارف رضوی و تقویت همبستگی فرهنگی در تجمع گسترده مردمی در حمایت از تمامیت ارضی ایران در میدان ولایت فقیه شامگاه ۹ و ۱۰ خرداد ۱۴۰۵ با حضور استاندار آذربایجان غربی، مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی، مسئولین و جمعی از مردم و شاعران در ارومیه برگزار شد.

آیین اختتامیه این جشنواره، ۱۱ خرداد ۱۴۰۵ هم‌زمان با تجمع شبانه گسترده مردم ارومیه با سخنرانی نماینده ولی فقیه در استان و امام جمعه ارومیه، با قرائت اشعار توسط برگزیدگان این دوره از جشنواره همراه با تجلیل از برگزیدگان و اهدای تندیس و لوح تقدیر برگزار شد. همچنین مسابقه پیامکی «پیام اصلی حدیث سلسله‌الذهب» نیز به عنوان برنامه جانبی با شماره سامانه ۳۰۰۰۶۲۰ در طول برگزاری جشنواره در جریان بود.

در ارزیابی نوزدهمین جشنواره بین‌المللی شعر رضوی به زبان ترکی آذری، شاید مهم‌ترین اتفاق این دوره نه معرفی برگزیدگان، بلکه تصمیمی باشد که شورای سیاست‌گذاری جشنواره در نحوه برگزاری آیین اختتامیه اتخاذ کرد؛ تصمیمی که می‌توان آن را یک تغییر رویکرد فرهنگی و اجتماعی در برگزاری رویدادهای ادبی کشور دانست.

در شرایط عادی، برگزاری اختتامیه در سالن‌های رسمی، انتخابی کم‌ریسک، قابل پیش‌بینی و متعارف است. اما هنر و فرهنگ در مقاطع تاریخی حساس، گاه نیازمند خروج از مسیرهای معمول و پاسخگویی به نیازهای جدید جامعه هستند. شورای سیاست‌گذاری جشنواره با درک این واقعیت و با توجه به شرایط خاص کشور، افزایش نیاز جامعه به همبستگی اجتماعی، و ضرورت تقویت سرمایه فرهنگی و امید عمومی، تصمیم گرفت اختتامیه جشنواره را از فضای محدود سالن به میدان عمومی و در میان مردم منتقل کند. این تصمیم را می‌توان در چند مرحله تحلیلی بررسی کرد.

۱. نخست، تشخیص شرایط اجتماعی. در روزهایی که کشور بیش از هر زمان دیگری به نمایش وحدت، انسجام و حضور اجتماعی نیاز داشت، برگزاری یک مراسم صرفاً اداری و تشریفاتی نمی‌توانست پاسخگوی این ضرورت باشد. جشنواره‌ای که با نام امام رضا(ع) برگزار می‌شود، نمی‌توانست نسبت به فضای عمومی جامعه بی تفاوت باقی بماند.

۲. دوم، بازخوانی مأموریت هنر. سال‌هاست که در گفتمان فرهنگی انقلاب اسلامی بر مفهوم «هنر در میان مردم» تأکید می‌شود. رهبر معظم انقلاب بارها هنرمندان را به حضور در متن جامعه و روایت مسائل مردم فراخوانده‌اند. بر این اساس، اختتامیه امسال را می‌توان مصداق عملی این اندیشه دانست؛ اینکه هنر به جای آنکه مردم را به سالن دعوت کند، خود به میان مردم برود.

۳. سوم، استفاده از ظرفیت مردمی. جشنواره شعر رضوی پس از نوزده سال برگزاری مستمر، به بلوغی رسیده است که دیگر صرفاً یک برنامه تخصصی ادبی نیست، بلکه به یک سرمایه فرهنگی اجتماعی تبدیل شده است. سرمایه‌های فرهنگی زمانی زنده می‌مانند که مردم خود را در آن سهیم بدانند. حضور هزاران نفر از شهروندان در میدان رزمگاه نشان داد که شعر رضوی می‌تواند از مرز مخاطبان تخصصی عبور کرده و به یک رویداد عمومی تبدیل شود.

از منظر سیاست‌گذاری فرهنگی، این اقدام چند دستاورد مهم به همراه داشت:

۱. نخست، مردمی‌سازی فرهنگ. بسیاری از شهروندان که هرگز در یک اختتامیه رسمی شرکت نمی‌کنند، این بار به مخاطبان مستقیم جشنواره تبدیل شدند.

۲. دوم، افزایش ضریب نفوذ پیام رضوی. هنگامی که شعر رضوی در فضای عمومی شهر جریان پیدا می‌کند، دامنه اثرگذاری آن چندین برابر می‌شود.

۳. سوم، تقویت سرمایه اجتماعی. گردهم آمدن مردم حول محور فرهنگ، هنر و اهل‌بیت(ع)، نوعی همبستگی نرم اجتماعی ایجاد می‌کند که در شرایط حساس کشور از اهمیت مضاعفی برخوردار است.

۴. چهارم، تثبیت جایگاه جشنواره به عنوان یک رویداد مردمی، اجتماعی. بسیاری از جشنواره‌های ادبی صرفاً در حافظه شرکت‌کنندگان باقی می‌مانند؛ اما اختتامیه مردمی امسال توانست در حافظه جمعی شهر نیز ثبت شود.

از منظر نمادشناسی نیز انتخاب میدان رزمگاه حامل معنا بود. میدان، نماد حضور، مشارکت و کنش اجتماعی است. همان‌گونه که در متن سخنرانی اختتامیه نیز تأکید شد، «اگر امروز ملت ایران در میدان ایستاده است، هنر نیز باید در میدان باشد؛ نه در حاشیه». این گزاره را می‌توان مهم‌ترین فلسفه برگزاری اختتامیه امسال دانست.

البته هر تصمیم بزرگ، هزینه‌های خاص خود را نیز دارد. محدودیت‌های فنی، دشواری مدیریت جمعیت، وابستگی به شرایط جوی، کاهش بخشی از تمرکز تخصصی مخاطبان شعر و پیچیدگی‌های اجرایی، از جمله چالش‌های طبیعی چنین انتخابی بود. اما در ارزیابی نهایی، به نظر می‌رسد منافع فرهنگی و اجتماعی این رویکرد بر دشواری‌های آن غلبه داشته است.

در کنار این دستاوردها، باید به یک خلأ مهم نیز اشاره کرد. جشنواره شعر رضوی ترکی آذری طی نوزده دوره گذشته توانسته بود ارتباطات ارزشمندی با شاعران کشورهای مختلف جهان ترک برقرار کند و آثاری از کشورهای متعدد دریافت نماید. امسال اما به دلیل شرایط خاص کشور و محدودیت‌های ناشی از آن، امکان حضور گسترده شاعران و مهمانان بین‌المللی فراهم نشد. این موضوع بی‌تردید یکی از فرصت‌های از دست رفته این دوره به شمار می‌رود.

با این حال، شاید همین اتفاق نیز موجب شد ماهیت اصلی جشنواره بیش از گذشته آشکار شود؛ اینکه قدرت واقعی این رویداد نه در تعداد مهمانان خارجی، بلکه در پیوند عمیق آن با مردم و فرهنگ رضوی نهفته است. حضور گسترده مردم در اختتامیه نشان داد که جشنواره پس از نوزده سال، از یک برنامه صرفاً ادبی عبور کرده و به بخشی از سرمایه فرهنگی و هویت اجتماعی منطقه تبدیل شده است.

از این منظر، نوزدهمین جشنواره شعر رضوی ترکی آذری را می‌توان دوره «عبور از سالن به میدان» نامید؛ دوره‌ای که در آن جشنواره نه فقط برگزیدگان شعر، بلکه نسبت خود با جامعه را نیز بازتعریف کرد. تصمیمی که اگر در سال‌های آینده نیز با تدبیر و برنامه‌ریزی ادامه یابد، می‌تواند الگویی نو برای مردمی‌سازی رویدادهای فرهنگی و تحقق عملی شعار «هنر برای مردم و در میان مردم» در کشور باشد.

پوشش رسانه‌ای؛ تبدیل یک جشنواره ادبی به یک رویداد عمومی

یکی دیگر از پیامدهای مهم تصمیم شورای سیاست‌گذاری جشنواره، افزایش چشمگیر ظرفیت رسانه‌ای رویداد بود. در شرایط معمول، اختتامیه‌های ادبی عمدتاً در قالب گزارش‌های خبری کوتاه پوشش داده می‌شوند؛ اما برگزاری برنامه در فضای عمومی شهر، امکان روایت گسترده‌تر و مستمرتر جشنواره را فراهم ساخت.

در این دوره، صدا و سیما مرکز آذربایجان غربی در اقدامی کم‌سابقه، سه شب متوالی به پوشش جشنواره اختصاص داد؛ دو شب ویژه شعرخوانی شاعران و یک شب نیز به آیین اختتامیه اختصاص یافت. این موضوع از دو منظر حائز اهمیت است.

نخست آنکه جشنواره از قالب یک برنامه محدود اداری خارج شد و به یک رویداد رسانه‌ای تبدیل گردید. در واقع، مخاطبان جشنواره دیگر صرفاً حاضران در محل برگزاری نبودند، بلکه هزاران نفر از طریق رسانه ملی نیز در این رویداد فرهنگی سهیم شدند.

دوم آنکه شعر رضوی و ادبیات ترکی آذری فرصت یافتند در سطحی گسترده‌تر به خانه‌های مردم راه پیدا کنند. این مسئله یکی از اهداف دیرینه جشنواره یعنی ترویج فرهنگ رضوی و تقویت ادبیات بومی را با ضریب نفوذ بیشتری محقق ساخت.

نگاه شاعران؛ میان استقبال اجتماعی و دغدغه تخصصی

طبیعی است که چنین تغییری در شیوه برگزاری، واکنش‌های متفاوتی را در میان شاعران و فعالان ادبی به همراه داشته باشد. بخش قابل توجهی از شاعران، مردمی شدن جشنواره را یک نقطه قوت ارزیابی کردند. از نگاه آنان، شعر رضوی زمانی به رسالت فرهنگی خود نزدیک می‌شود که در میان مردم شنیده شود و مخاطبان آن تنها جمع محدودی از اهالی ادبیات نباشند. این گروه معتقد بودند حضور خانواده‌ها، جوانان و اقشار مختلف مردم در کنار شاعران، به جشنواره روحی تازه بخشیده و آن را از فضای صرفاً رسمی خارج کرده است.

در مقابل، برخی از شاعران نیز دغدغه‌هایی را مطرح کردند که قابل تأمل است. مهم‌ترین نگرانی آنان کاهش نسبی فضای تخصصی شعر بود. در یک محفل ادبی کلاسیک، مخاطبان عمدتاً اهل شعر هستند و ظرایف فنی، هنری و زبانی آثار را با دقت بیشتری دنبال می‌کنند؛ اما در فضای عمومی، طبیعی است که بخشی از مخاطبان بیشتر برای حضور در یک رویداد اجتماعی آمده باشند تا شرکت در یک نشست تخصصی ادبی.

با این حال، به نظر می‌رسد این دو دیدگاه الزاماً در تقابل با یکدیگر قرار ندارند. تجربه نوزدهمین دوره نشان داد که می‌توان میان «جاذبه عمومی» و «هویت تخصصی» توازن برقرار کرد و در سال‌های آینده با طراحی بخش‌های تخصصی مستقل در کنار برنامه‌های مردمی، هر دو هدف را به صورت همزمان دنبال نمود.

نظرسنجی و ارزیابی مخاطبان؛ ضرورت بازنگری در شاخص‌ها

یکی از نکات مهم در ارزیابی این دوره، مسئله نظرسنجی و سنجش میزان رضایت مخاطبان است. در سال‌های گذشته که جشنواره در سالن‌های تخصصی برگزار می‌شد، جامعه آماری نظرسنجی عمدتاً از شاعران، پژوهشگران، داوران و فعالان حوزه ادبیات تشکیل می‌شد. بنابراین شاخص‌هایی نظیر کیفیت داوری، سطح علمی آثار، ترکیب مهمانان و برنامه‌های تخصصی، معیارهای اصلی ارزیابی بودند.

اما در اختتامیه مردمی امسال، ترکیب مخاطبان به شکل اساسی تغییر کرد. اکنون در کنار شاعران و اهالی فرهنگ، خانواده‌ها، جوانان، شهروندان عادی و مخاطبان عمومی نیز بخشی از جامعه هدف جشنواره را تشکیل می‌دادند. به همین دلیل نمی‌توان ارزیابی این دوره را صرفاً با شاخص‌های مرسوم سال‌های گذشته انجام داد.

در واقع جشنواره امسال بخشی از ماهیت تخصصی خود را با یک کارکرد اجتماعی گسترده‌تر تلفیق کرد. از این رو، معیارهایی مانند میزان مشارکت مردمی، گستره پوشش رسانه‌ای، ضریب نفوذ پیام رضوی، میزان دیده شدن شعر ترکی آذری در جامعه و تأثیر اجتماعی رویداد نیز باید در کنار شاخص‌های تخصصی مورد توجه قرار گیرند.

شاید بتوان گفت مهم‌ترین پرسش ارزیابی نوزدهمین دوره این نیست که «آیا این اختتامیه مشابه سال‌های گذشته بود؟» بلکه این است که «آیا جشنواره توانست جامعه بیشتری را با شعر رضوی پیوند دهد؟»

شواهد موجود، حضور گسترده مردم، پوشش چندشبیه رسانه‌ای و بازتاب اجتماعی برنامه نشان می‌دهد که پاسخ به این پرسش تا حد زیادی مثبت است؛ هرچند برای حفظ جایگاه علمی و ادبی جشنواره در دوره‌های آینده، توجه همزمان به هر دو بُعد تخصصی و مردمی ضرورتی اجتناب‌ناپذیر خواهد بود.

جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

نوزدهمین جشنواره بین‌المللی شعر رضوی به زبان ترکی آذری را می‌توان یکی از متفاوت‌ترین و جسورانه‌ترین دوره‌های این رویداد فرهنگی در طول نوزده سال گذشته دانست. تصمیم شورای سیاست‌گذاری جشنواره برای انتقال اختتامیه از فضای بسته سالن به میدان عمومی شهر، صرفاً یک تغییر مکانی نبود، بلکه تجلی یک رویکرد فرهنگی مبتنی بر مردمی‌سازی هنر، افزایش مشارکت اجتماعی و گسترش دامنه اثرگذاری فرهنگ رضوی بود.

حضور گسترده مردم، پوشش سه‌شبانه رسانه‌ای توسط صدا و سیما، تبدیل جشنواره به یک رویداد اجتماعی و ایجاد پیوند مستقیم میان شعر و مخاطب عمومی، از مهم‌ترین دستاوردهای این رویکرد به شمار می‌آید. در مقابل، کاهش نسبی فضای تخصصی و محدودیت‌های طبیعی برگزاری در فضای باز نیز از جمله چالش‌هایی بود که باید در برنامه‌ریزی دوره‌های آینده مورد توجه قرار گیرد.

اگرچه شرایط کشور امکان بهره‌گیری کامل از ظرفیت مهمانان و شاعران بین‌المللی را فراهم نداشت، اما همین شرایط موجب شد هویت مردمی جشنواره بیش از پیش نمایان شود و نشان دهد که سرمایه اصلی این رویداد، پیوند عمیق آن با مردم و فرهنگ رضوی است.

در مجموع، نوزدهمین جشنواره شعر رضوی ترکی آذری را می‌توان تجربه‌ای موفق در نزدیک‌تر کردن هنر به جامعه دانست؛ تجربه‌ای که ثابت کرد شعر، هنگامی که از حصار محافل محدود خارج شده و در متن زندگی مردم قرار گیرد، می‌تواند نقش مؤثرتری در تقویت هویت فرهنگی، انسجام اجتماعی و ترویج ارزش‌های رضوی ایفا کند. این دوره را می‌توان آغازی برای شکل‌گیری الگویی نوین در برگزاری رویدادهای فرهنگی کشور دانست؛ الگویی که در آن «هنر در میان مردم» نه یک شعار، بلکه یک واقعیت عملی و تجربه‌شده است.

آنچه در این نوشتار مورد تحلیل قرار گرفت، صرفاً تصمیم راهبردی شورای سیاست‌گذاری جشنواره در خصوص مردمی‌سازی آیین اختتامیه و پیامدهای فرهنگی، اجتماعی و رسانه‌ای این رویکرد بود؛ تصمیمی که می‌تواند به عنوان یکی از نقاط عطف نوزدهمین دوره جشنواره مورد مطالعه و ارزیابی قرار گیرد.

بخش بین المللی : (شعر ترکی آذری رضوی)

- رتبه اول : تندیس جشنواره، لوح تقدیر و مبلغ ۳۰۰ میلیون ریال جایزه نقدی
- رتبه دوم : لوح تقدیر و مبلغ ۲۵۰ میلیون ریال جایزه نقدی
- رتبه سوم : لوح تقدیر و مبلغ ۲۰۰ میلیون ریال جایزه نقدی

بخش ملی : (شعر ترکی آذری رضوی)

- رتبه اول : تندیس جشنواره، لوح تقدیر و مبلغ ۲۰۰ میلیون ریال جایزه نقدی
- رتبه دوم : لوح تقدیر و مبلغ ۱۵۰ میلیون ریال جایزه نقدی
- رتبه سوم : لوح تقدیر و مبلغ ۱۰۰ میلیون ریال جایزه نقدی
- رتبه چهارم : لوح تقدیر و مبلغ ۸۰ میلیون ریال جایزه نقدی

بخش قابل تقدیر :

- لوح تقدیر و مبلغ ۵۰ میلیون ریال جایزه نقدی
- لوح تقدیر و مبلغ ۵۰ میلیون ریال جایزه نقدی
- لوح تقدیر و مبلغ ۵۰ میلیون ریال جایزه نقدی
- لوح تقدیر و مبلغ ۵۰ میلیون ریال جایزه نقدی

۴ - /ارزیابی عملیاتی: (ارائه گزارش هزینه‌های اجرائی به تفکیک سرفصل انجام هزینه مثلا جوایز، حق الزحمه داوران، عوامل اجرایی و)

۵۰ میلیون تومان	طراحی پوستر و تولید تیزر
۷۰ میلیون تومان	تبلیغات و اطلاع رسانی
۶۰ میلیون تومان	برگزاری کارگاه / محفل / نشست
۸۰ میلیون تومان	حق الزحمه هیات انتخاب / داور
۵۰ میلیون تومان	مستند نگاری فرآیند برگزاری جشنواره
۲۵۰ میلیون تومان	مراسم اختتامیه و تجلیل از عوامل میدان (رزم شبانگاه)
۱۰۴ میلیون تومان	ایاب و ذهاب برگزیدگان / کمک هزینه ورودی
۱۴۸ میلیون تومان	جوایز
۲۰ میلیون تومان	تقدیر از اساتید و پیشکسوتان
۱۵۰ میلیون تومان	ارائه خروجی جشنواره (تولیدات از آثار)

هزینه نهایی : ۹۸۲ میلیون تومان از طرف دبیرخانه جشنواره اعلام شده است

۱ - ۵ - نقاط قوت (بررسی دستاوردهای برجسته و محتوایی)

این دوره از جشنواره به‌ویژه در ابعاد ساختاری، ابتکارات رسانه‌ای و رویکرد اجتماعی دارای دستاوردهای متمایز و ارزشمندی بوده است:

- **مردمی‌سازی و انتقال اختتامیه به متن جامعه («از سالن تا میدان»):** جسورانه‌ترین تصمیم این دوره، انتقال آیین اختتامیه از سالن‌های بسته رسمی به فضای باز شهری (میدان ولایت فقیه ارومیه) با حضور هزاران نفر از شهروندان بود. این اقدام پیام رضوی را به لایه‌های مختلف جامعه تزریق کرد و جشنواره را به حافظه جمعی شهر پیوند داد.
- **پوشش رسانه‌ای کم‌سابقه:** اختصاص ۳ شب برنامه متوالی زنده از صدا و سیمای مرکز آذربایجان غربی (دو شب شعرخوانی و یک شب اختتامیه) ضریب نفوذ رسانه‌ای برنامه را به شدت افزایش داد.
- **ابتکارات بین‌المللی در طراحی پوستر:** تولید و انتشار پوستر فراخوان به ۴ زبان (فارسی، ترکی استانبولی، ترکی آذربایجانی و انگلیسی) پتانسیل جذب مخاطبان بین‌المللی را تقویت کرد.
- **ارتقای کیفیت محتوایی و تخصصی آثار:** با وجود کاهش تعداد آثار واصله، کیفیت ادبی اشعار دریافتی رشد چشمگیری داشت؛ به‌طوری‌که رقابت تنگاتنگ و نمرات بسیار نزدیک شرکت‌کنندگان، داوران را در انتخاب برگزیدگان نهایی با چالش جدی مواجه کرد.
- **سازوکار داوری عادلانه و شفاف:** برای نخستین‌بار تمامی آثار دریافتی کدبندی شده و بدون نام در اختیار داوران قرار گرفت. همچنین سندهای داوری دقیق و نظام امتیازدهی (۸۰ امتیاز داوری تخصصی و ۲۰ امتیاز داوری شرکت‌کنندگان) به بهبود شفافیت کمک کرد.
- **برگزاری کارگاه‌های آموزشی شهرستانی:** اجرای کارگاه‌های تخصصی در شهرستان‌های چابهار، نقده و سلماس که به تمرکززدایی فرهنگی و جذب شاعران جوان کمک شایانی نمود.
- **مشارکت مردمی در برنامه‌های جانبی:** برگزاری مسابقه پیامکی با موضوع حدیث سلسله‌الذهب با مشارکت کم‌نظیر بیش از ۱۵ هزار نفر.

۲ - ۵ - نقاط ضعف (شناسایی خلاها و نقاط ضعف در فرایند برگزاری)

در کنار دستاوردهای فوق، آسیب‌شناسی فرآیند اجرایی و میدانی نشان‌دهنده چالش‌های عمیقی است که موفقیت جشنواره را تحت‌الشعاع قرار داده است:

- **کاهش مشارکت (کاهش ۶۳ درصدی کل آثار):** آمار کل آثار دریافتی از ۳۲۲ اثر در سال گذشته به ۲۷۹ اثر در مراحل نهایی رسید که نشان‌دهنده افت انگیزه حضور در جشنواره است.

- **بحران اعتماد عمومی به داوری‌های گذشته** : عملکرد سلیقه‌ای، عدم شفافیت و گزینشی عمل کردن در دوره‌های پیشین (به‌ویژه دوره هجدهم)، حس بی‌اعتمادی عمیقی در میان جامعه شعری استان ایجاد کرده که به انگیزه رقابت ضربه زده است.
- **عملکرد دبیر علمی جشنواره** : عدم مقبولیت کافی دبیر تخصصی (آقای حبیبی) در میان نسل جوان، عدم استقلال در تصمیم‌گیری‌ها و ناتوانی در شبکه سازی مؤثر با شاعران شهرستان‌ها و استان‌های همجوار.
- **افت شدید بخش بین‌الملل (کاهش آثار خارجی)** : ثبت تنها ۱۱ اثر بین‌المللی به دلیل نبود مسئول پیگیری مشخص، ناهماهنگی تاریخی سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی در ادوار گذشته و محدودیت پلتفرم‌های ارتباطی (مانند واتساپ).
- **حذف انگیزه‌های مادی و معنوی** : عدم چاپ کتاب مجموعه آثار به دلیل مسائل مالی (که همواره از انگیزه‌های اصلی شاعران برای حضور بوده است).
- **شکاف میان برنامه‌ریزی و اجرای کارگاه‌ها** : علیرغم هماهنگی‌های اداری وسیع با ۵ استان همجوار، در عمل کارگاه‌ها به دلیل عدم تأمین منابع مالی کافی و نبود اساتید طراز اول ملی، بازدهی میدانی پایینی داشتند.
- **کاهش فضای تخصصی در اختتامیه میدانی** : برگزاری اختتامیه در فضای باز شهری با وجود دستاوردهای اجتماعی، دغدغه کاهش تمرکز بر ظرافت‌های تخصصی و فنی شعر را در میان برخی از شاعران کلاسیک و سنتی ایجاد کرد.

۳ - ۵ - پیشنهادات راهبردی

- برای بازسازی اعتبار، ارتقای سطح کیفی و بازیابی جایگاه بین‌المللی جشنواره در ادوار آینده، راهکارهای زیر پیشنهاد می‌شود:
- **شفاف‌سازی و انتشار کارنامه‌های داوری** : انتشار رسمی برگه داوری آثار و نظرات هیئت داوران برای تمامی شرکت‌کنندگان جهت بازسازی «بحران اعتماد» ایجاد شده در ادوار گذشته.
 - **احیای مشوق‌های کلیدی (چاپ کتاب و جوایز)** : تضمین تخصیص بودجه برای چاپ فیزیکی کتاب مجموعه آثار برگزیده هر دوره و اعطای کدهای شابک تخصصی به آثار جهت ایجاد انگیزه حرفه‌ای در شاعران.
 - **بازنگری در کادر اجرایی و دعوت از چهره‌های مقبول** : به‌کارگیری دبیری توانمند، پویا و دارای مقبولیت بالا در میان نسل جوان با هدف ایجاد شبکه ارتباطی صمیمانه و غیراداری با انجمن‌های ادبی مستقل کشور.
 - **تلفیق الگوی اختتامیه تخصصی و عمومی (مدل تلفیقی)** : برگزاری یک نشست تخصصی، علمی و نقد شعر در سالن (ویژه شاعران و داوران) در نوبت صبح و اجرای آیین اختتامیه عمومی و مردمی در میدان شهر در نوبت شب، تا دغدغه‌های هر دو گروه مخاطبان پوشش داده شود.
 - **فعال‌سازی دبیرخانه دائمی بین‌الملل** : تعیین یک فرد مسئول مستقل و مسلط به زبان‌های منطقه جهت برقراری ارتباط مستمر با شعرای کشورهای همسایه (ترکیه، آذربایجان، عراق و...) در طول سال، بدون وابستگی صرف به پلتفرم‌های فیلتر شده.
 - **تمرکززدایی از بروکراسی اداری** : تغییر رویکرد اطلاع‌رسانی از نامه‌نگاری‌های خشک اداری با مدیران کل استان‌ها به سمت ارتباط مستقیم، صمیمانه و بی‌واسطه با انجمن‌های ادبی خودجوش و کانال‌های تخصصی شاعران در فضای مجازی.

- تعامل ساختاریافته با نهادهای دیپلماتیک: عقد تفاهم‌نامه عملیاتی با سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی و نمایندگی وزارت امور خارجه از ماه‌ها قبل از فراخوان، جهت معرفی نماینده ویژه بین‌المللی برای معرفی جشنواره در راینی‌های فرهنگی ایران در کشورهای هدف.

۶- سایر موارد

بر اساس مستندات و گزارش‌های نظارت و ارزیابی، نکات ارزشمندی در خصوص اصالت عملکردی دبیرخانه و اخلاق حرفه‌ای حاکم بر نوزدهمین دوره جشنواره وجود دارد که به عنوان «سایر موارد برجسته» و دستاوردهای مدیریتی متمایز این رویداد، قابل تبیین است:

۱. صداقت آماری و وفاداری به اصول اخلاقی (اصالت در عملکرد)

یکی از درخشان‌ترین ابعاد مدیریتی دوره، شفافیت و صداقت در اعلام آمار واقعی آثار بود؛

- عدم دخل و تصرف در آمار: علیرغم افت و ریزش تعداد آثار ارسالی نسبت به سال‌های گذشته، مدیریت جشنواره و دبیرخانه اجرایی به هیچ عنوان دست به آمارسازی، ادغام یا دست‌کاری ارقام نزدند.
- پایبندی به واقعیت میدانی: دبیرخانه با شجاعت حرفه‌ای، آمار واقعی (۲۷۹ اثر در گزارش نهایی) را ثبت و اعلام کرد؛ این رفتار نشان‌دهنده وفاداری کامل به بیانیه‌های رسمی و سنجه‌های نظارتی بود و یک «الگوی اخلاقی» نو در برگزاری رویدادهای فرهنگی کشور بر جای گذاشت.

۲. اولویت‌بخشی به «کیفیت» در برابر «کمیت»

- تعالی محتوایی: عملکرد این دوره ثابت کرد که موفقیت یک رویداد ادبی صرفاً در گرو تلمبار کردن صدها اثر متوسط نیست. دبیرخانه تمرکز خود را روی غربالگری دقیق و ارتقای سنجه‌های کیفی گذاشت، به‌طوری که خروجی آن رقابتی بسیار نزدیک، عادلانه و باکیفیت در تراز شعر اصیل آئینی بود.

۳. بازتعریف هویت اجتماعی هنر (مدیریت بحران و شرایط خاص)

- انعطاف‌پذیری زمان‌بندی: به دلیل شرایط خاص منطقه و کشور، اختتامیه جشنواره که به داخل سالن برنامه‌ریزی شده بود، با تدبیر و هماهنگی بیرخانه و نظر مساعد شورای تامین استان به رزمگاه شبانه منتقل شد تا همبستگی ملی را تقویت کند.
- تلفیق با مطالبات عمومی: هوشمندی هیئت اجرایی در هم‌زمانی آیین اختتامیه میدانی با تجمع شبانه و گسترده مردم ارومیه در دفاع از ایران، نشان داد که این جشنواره فراتر از یک محفل ادبی منزوی، کاملاً پویا، زنده و همگام با تحولات و احساسات واقعی جامعه حرکت می‌کند.

۴. نظام‌مندی و انضباط کامل در اعطای جوایز

- تطابق کامل با فراخوان: علیرغم تمام چالش‌های پشتیبانی و ریزش آماری، جوایز نقدی و تندیس‌های بخش ملی (برای ۴ برگزیده) و بخش بین‌الملل (برای ۳ برگزیده) دقیقاً مطابق با ارقام پیش‌بینی شده در فراخوان و بدون کوچک‌ترین کسر یا تعدیلی، به طور کامل به برندگان اعطا گردید که این امر خود گام مؤثری در جهت بازسازی اعتماد جامعه شعری خواهد بود.

پیشنهاد آخر :

برای ارتقای جشنواره بین‌المللی شعر ترکی آذری رضوی و دستیابی به تراز واقعی یک رویداد بین‌المللی، فراتر از تقدیر از تلاش‌های انجام‌شده، نیاز به یک نقد ساختاری و اصولی در بخش پشتیبانی، مالی و برنامه‌ریزی (البته در سطح وزارت) داریم. تبیین این موارد به عنوان پیش‌شرط‌های اصلی ارتقای جشنواره به شرح زیر است:

۱. نقد سطح جوایز و عدم تناسب آن با تراز بین‌المللی

اگرچه پرداخت کامل جوایز اعلامی طبق فراخوان نشان‌دهنده انضباط مالی دبیرخانه است، اما ارزش ریالی این جوایز (بین ۸۰ تا ۲۰۰ میلیون ریال در بخش ملی و ۲۰۰ تا ۳۰۰ میلیون ریال در بخش بین‌الملل) به هیچ عنوان در تراز یک رویداد بین‌المللی معتبر نیست.

- **مانع جدی در جذب نخبگان:** جوایز کم‌رنگ کنونی نمی‌تواند انگیزه کافی برای خلق آثار فاخر و ترغیب استادان و شاعران طراز اول داخلی و خارجی ایجاد کند.

- **راهکار ارتقا:** برای ایجاد رقابت جدی و جریان‌سازی ادبی، مبالغ جوایز در دوره‌های آتی باید به شکل چشمگیری افزایش یابد و ترجیحاً در بخش بین‌المللی به صورت ارزی یا معادل‌های معتبر پرداخت شود تا رغبت حضور فعالان بین‌المللی احیا گردد.

۲. نقد سطح بودجه و ضرورت بازنگری در منابع مالی

بسیاری از خلاءهای کلیدی این دوره به‌طور مستقیم ریشه در محدودیت‌های شدید بودجه‌ای داشته است:

- **حذف مشوق‌های اصلی به دلیل ضعف بودجه:** لغو بودجه چاپ کتاب آثار منتخب (که از مهم‌ترین انگیزه‌های مادی و معنوی شاعران است) و همچنین ناتوانی در تأمین منابع مالی برای دعوت از اساتید طراز اول ملی جهت حضور در کارگاه‌ها، مستقیماً از ضعف بودجه ناشی می‌شود.

- **راهکار ارتقا:** بودجه جشنواره باید از قالب تخصیص‌های قطره‌چکانی اداری خارج شده و با جذب حامیان مالی (اسپانسرها)، مشارکت‌های ملی استان قدس رضوی، بنیاد بین‌المللی امام رضا (ع) و نهادهای اقتصادی فعال در مناطق مرزی، به پایداری برسد. تأمین بودجه مستقل برای چاپ سالانه آثار و پرداخت حق‌الزحمه اساتید ملی، گام نخست بازسازی اعتبار جشنواره است.

۳. تمرکززدایی و افزایش کارگاه‌های تخصصی (داخل و خارج از استان)

با وجود اینکه برگزاری کارگاه در شهرستان‌هایی مانند چابهار، سلماس و نقده اقدام مثبتی بود، اما حجم و کیفیت این کارگاه‌ها پاسخگوی پتانسیل عظیم جامعه شعری نیست:

- **محدودیت جغرافیایی و اثربخشی کم:** شکاف عمیق میان مکاتبات اولیه با استان‌های همجوار و اجرای نهایی کارگاه‌ها نشان داد که به دلیل مسائل مالی، این برنامه‌ها خروجی ملموسی در جذب مستقیم آثار جدید نداشته‌اند.

- **راهکار ارتقا (افزایش کارگاه‌ها در مناطق هدف):**

- **در سطح استان آذربایجان غربی:** تعداد کارگاه‌ها باید از ۳ یا ۴ شهرستان فراتر رفته و تمام نقاط مستعد استان را پوشش دهد.

- **در سطح استان‌های آذری‌زبان و دارای جمعیت هنرمند:** باید کارگاه‌های مشترک و زنجیره‌ای در استان‌های زنجان، اردبیل، آذربایجان شرقی، همدان، قزوین، البرز و تهران (که تمرکز بالایی از شاعران ترکی‌زبان دارند) با همکاری انجمن‌های

ادبی بومی پایه‌گذاری شود. این کارگاه‌ها نباید تشریفاتی باشند، بلکه باید به عنوان «موتور پیشران خلق اثر» عمل کرده و خروجی مستقیم آن‌ها به دبیرخانه ارسال شود.

۴. بازتعریف ساختار دبیرخانه بین‌المللی

- **ضعف شدید در شبکه ارتباطی برون‌مرزی:** کاهش آثار خارجی نشان داد که صرفاً طراحی پوستر چندزبانه بدون وجود زیرساخت ارتباطی مستمر بی‌فایده است.
- **راهکار ارتقا:** دبیرخانه بین‌الملل باید با بودجه اختصاصی، در طول سال فعال باشد، با انجمن‌های ادبی کشورهای همسایه (مانند ترکیه، جمهوری آذربایجان و عراق) ارتباطات ارگانیک برقرار کند و فرآیند ارسال آثار را از بستر پلتفرم‌های متنوع و پایدار تسهیل نماید.

نتیجه‌گیری:

نوزدهمین جشنواره بین‌المللی شعر ترکی آذری رضوی، با وجود تمام چالش‌های ساختاری و ریزش‌های آماری، به دلیل پایبندی به صداقت، شفافیت و شجاعت در مردمی‌سازی آیین اختتامیه، تجربیات ارزشمندی را برای مدیریت فرهنگی کشور به ثبت رساند. با این حال، پایداری، بالندگی و ارتقای این رویداد در تراز واقعی بین‌المللی، نیازمند عبور از نگاه مقطعی و گام برداشتن به سوی برنامه‌ریزی جامع و جریان‌سازی مستمر در طول سال است.

جهت دستیابی به این افق، ارکان زیر به عنوان نقشه راه آینده پیشنهاد می‌گردد:

- **توسعه کارگاه‌های آموزشی زنجیره‌ای و جریان‌ساز:** کارگاه‌های آموزشی نباید به چند برنامه محدود در ایام نزدیک به جشنواره خلاصه شوند. ضرورت دارد این کارگاه‌ها در طول سال، به صورت زنجیره‌ای و فعال، هم در سطح شهرستان‌های استان و هم در استان‌های همجوار و پهنه جغرافیایی آذری‌زبان کشور (نظیر اردبیل، زنجان، آذربایجان شرقی و تهران) با حضور اساتید طراز اول ملی برگزار شوند تا به بستر اصلی خلق اثر و پرورش نسل جدید تبدیل گردند.
- **علاقه‌مند نمودن و کادرسازی از میان جوانان و نوجوانان:** برای پر کردن خلاءهای ارتباطی و احیای بدنه شعر آئینی، باید با همکاری آموزش و پرورش و دانشگاه‌ها، جریان‌های استعدادیابی هدفمندی شکل گیرد. ایجاد بخش‌های ویژه جوانان و اعطای مشوق‌های متمایز، انگیزه نسل جدید را برای ورود به این ساحت مقدس مضاعف خواهد کرد.
- **حفظ و تقویت شبکه ارتباطی مستمر با هنرمندان:** بزرگ‌ترین آسیب این دوره، گسست ارتباطی و بحران اعتماد جامعه شعری به دلیل ضعف‌های گذشته بود. دبیرخانه جشنواره باید از یک نهاد موقت اداری به یک «پایگاه ارتباطی دائمی» تبدیل شود تا با حفظ شبکه ارتباطی بی‌واسطه با انجمن‌های ادبی مستقل و شاعران داخلی و خارجی، صمیمیت و همدلی را در طول سال زنده نگه دارد.
- **احیای تولیدات مکتوب و چاپ کتاب مجموعه آثار:** چاپ کتاب و ماندگار کردن اشعار برگزیده، شناسنامه علمی و انگیزه معنوی ماندگار شاعران است. تأمین بودجه پایدار برای چاپ سالانه این آثار (تحت عناوینی چون کتاب گونش ضیافتی) باید به عنوان یک تعهد غیرقابل حذف در ساختار جشنواره تثبیت شود.
- **برگزاری شب‌های شعر و محافل ارادت در طول سال:** برای زنده ماندن جریان شعر رضوی، نباید منتظر ایام فراخوان ماند. برنامه‌ریزی برای برپایی مداوم «محافل ارادت رضوی» و شب‌های شعر فصلی در داخل کشور و کشورهای هدف منطقه (مانند ترکیه، عراق و جمهوری آذربایجان)، به تداوم دیپلماسی فرهنگی و دیده شدن آثار در متن جامعه کمک خواهد کرد.
- **تحول در نظام بودجه‌ریزی و ارتقای سطح جوایز:** در نهایت، تحقق تمامی این برنامه‌های راهبردی، در گرو بازنگری اساسی در ساختار مالی، افزایش چشمگیر مبالغ جوایز در تراز رقابت‌های بین‌المللی و جذب حامیان مالی پایدار است؛ چرا که یک رویداد فرامرزی، تنها با بودجه تخصصی، جوایز ارزشمند و ابزارهای ارتباطی پایدار می‌تواند جایگاه اصلی خود را در جهان ترک‌زبان تثبیت کند.

لینک برخی مرتبط با اخبار و ..

[برگزیدگان نوزدهمین جشنواره بین المللی شعر رضوی به زبان ...](#)

۱۲ خرداد ۱۴۰۵ — ارومیه - ایرنا- دبیر اجرایی نوزدهمین جشنواره بین المللی شعر رضوی به زبان ترکی آذری از معرفی برگزیدگان این دوره خبر داد و گفت: در مجموع ۲۹۳ ...

[نوزدهمین جشنواره بین المللی شعر ترکی رضوی به ایستگاه ...](#)

۱۲ خرداد ۱۴۰۵ — آذربایجان غربی - برگزیدگان نوزدهمین جشنواره بین المللی شعر ترکی آذری رضوی در مراسمی در ارومیه معرفی و تجلیل شدند.

بنیاد بین المللی فرهنگی هنری امام رضا

[برگزاری اختتامیه جشنواره بین المللی شعر رضوی به زبان ...](#)

۱۱ خرداد ۱۴۰۵ — نوزدهمین جشنواره بین المللی شعر ترکی آذری رضوی به مدت ۳ روز برگزار می شود. در روزهای اول و دوم اشعار رضوی قرائت می شود. اختتامیه جشنواره نیز روز ...

[پایگاه خبری رضوی](#)

<https://www.razavi.news > states > azarbayjangharbi>

تاکید بر پوشش رسانه ای باشکوه جشنواره بین المللی شعر آذری. در دومین نشست شورای سیاست گذاری جشنواره عنوان شد :
'جشنواره شعر رضوی میزبان شاعران آذری زبان جهان. در ...

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

[نوزدهمین جشنواره بین المللی شعر ترکی آذری رضوی ۱۴۰۵](#)

نوزدهمین جشنواره بین المللی شعر ترکی آذری رضوی. 1405

خبرگزاری صدا و سیما

[میزبانی ارومیه از نوزدهمین دوره جشنواره بین المللی شعر ترکی ...](#)

۹ خرداد ۱۴۰۵ — اختتامیه جشنواره بین‌المللی شعر ترکی آذری رضوی؛ از سری برنامه‌های بیست و دومین جشنواره بین‌المللی امام رضا (ع) ۱۱ خرداد در ارومیه برگزار...

بنیاد بین‌المللی فرهنگی هنری امام رضا

[نوزدهمین جشنواره بین‌المللی شعر ترکی - آذری رضوی](#)

۱۲ آبان ۱۴۰۴ — جشنواره بین‌المللی شعر ترکی - آذری رضوی عنوان جشنواره :بخش جشنواره :شعر و ادبیات دبیر جشنواره :علی حبیبی تقویم برگزاری: تاریخ انتشار...

خبرگزاری شبستان

[نوزدهمین جشنواره بین‌المللی شعر ترکی رضوی به ایستگاه...](#)

۱۲ خرداد ۱۴۰۵ — مدیر کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان آذربایجان غربی افزود: در این جشنواره ۳ اثر از بخش بین‌المللی و ۴ اثر در بخش داخلی برگزیده و تجلیل خواهند شد.

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

[هم‌نوایی شعر و حماسه در اختتامیه جشنواره شعر رضوی ارومیه](#)

۱۳ خرداد ۱۴۰۵ — آیین اختتامیه نوزدهمین جشنواره بین‌المللی شعر ترکی آذری رضوی، شامگاه دوشنبه ۱۱ خردادماه با حضور نماینده ولی فقیه در آذربایجان غربی و ا

